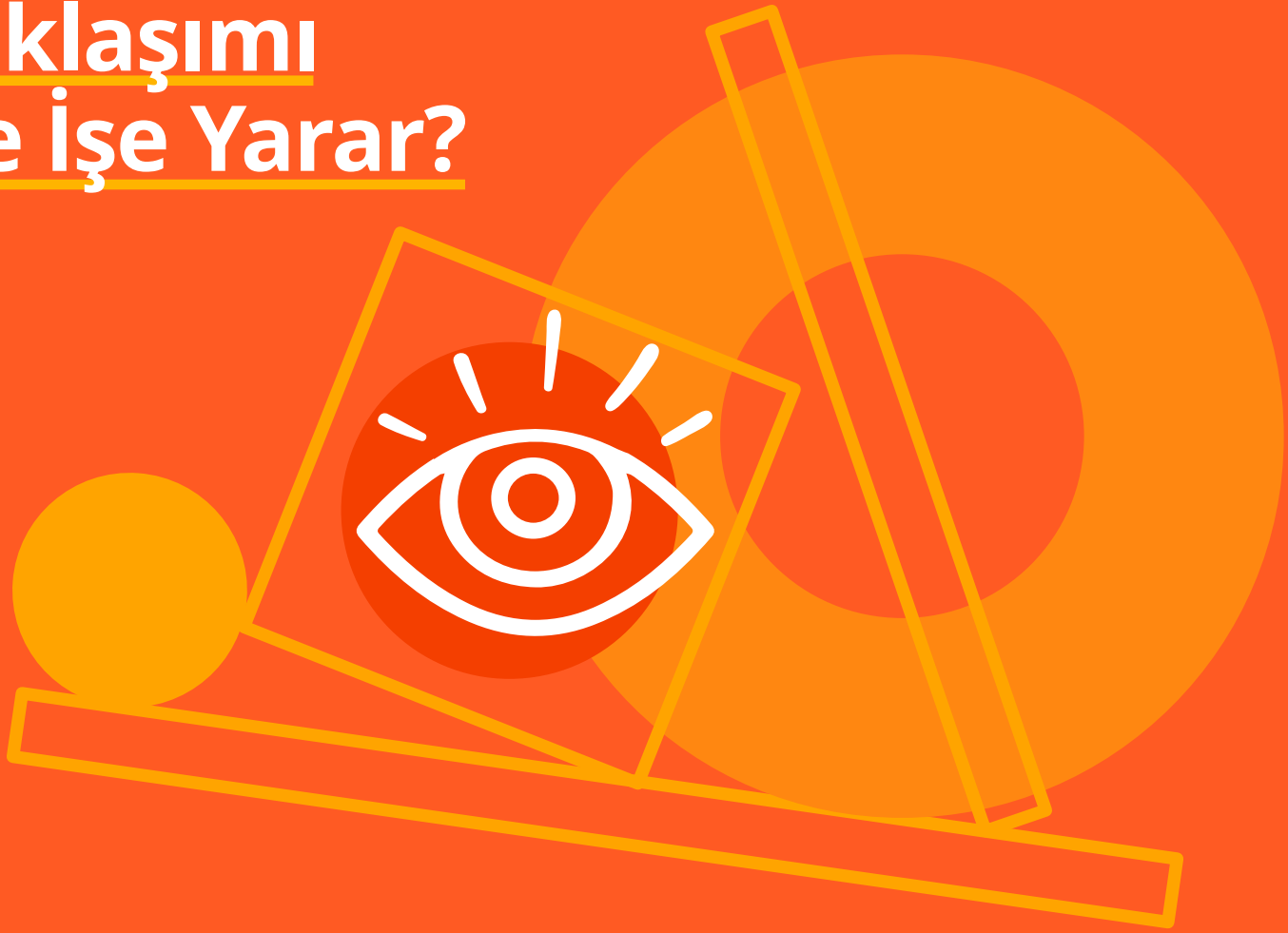

Kız Çocuk Odaklı Tasarım Ne Demek? Kız Çocuk Odaklı Tasarım Yaklaşımı Ne İşe Yarar?

“KIZ ÇOCUK ODAKLI TASARIM” (KÇOT) NE DEMEK? KÇOT YAKLAŞIMI NE İŞE YARAR?

- *Bu yaklaşım nedir?*
- *Niçin bu yaklaşımı benimsemeliyim?*
- *Peki, bunu nasıl yapacağım? Nereden başlamalı, nerede bitirmeli?*
- *Bunu ne zaman yapmalıyım? Geç mi kaldım? Bu yaklaşımı hayata geçirmek ne kadar sürecek?*
- *Bu yaklaşımın benimsenmesi ve uygulanması kimin işi? Kimler sorumlu? Nasıl bir görev dağılımı yapmalıyız?*

Kız Çocuk Odaklı Tasarım Yaklaşımı nedir?

Kız Çocuk Odaklılık, kız çocukların yaşam deneyimlerini ve özgün ihtiyaçlarını dikkate alarak kadın ve kız çocukların karşılaştıkları ayrımcılık pratiklerini ve eşitsizlikleri ortadan kaldırmayı amaçlayan bütüncül bir düşünme ve uygulama yaklaşımıdır.

Kız çocuk odaklılık (girl-centered), kız ve oğlan çocukların eşit temsili, katılımı, hak ve hizmetlere eşit erişimi için gerekli zemini, güven ilişkilerini, güvenli alanları ve temel katılım mekanizmalarını (hazır bulunma, bilgi, hak farkındalığı, ifade kapasitesi, psikososyal güçlenme) inşa eden bir altyapı sunarken kız çocukların inisiyatifinde (girl-led) yürütülecek süreçler için de gerekli koşulların oluşmasına katkı sağlar.

Kız Çocuk Odaklı Tasarım; kamusal alanda mekanların, hizmetlerin, üretimlerin, programların, politikaların ve içeriklerin kız çocukların güvenliğini, katılımını, güçlenmesini ve haklara eşit erişimini destekleyecek şekilde tasarlanmasını hedefler.

Kız Çocuk Odaklı Tasarım Yaklaşımında kız çocuklar yalnızca hedef kitle değil, bilgi üreten, bakış açılarını, ihtiyaçlarını ve önceliklerini ifade ederek sürece yön veren aktörlerdir. Kız çocuklarla birlikte tasarlamak onların görüşlerini ve deneyimlerini karar alma, planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerine dahil etmeyi sağlar. Amaç, kız çocukların hayatlarını etkileyen kararların onların sesleriyle şekillenmesini sağlamaktır.

Bu yaklaşımı benimsemek neyi değiştirir? Bu yaklaşım neden gerekli?

Kız çocuklar; kamusal alanlara erişim, güvenlik, eğitim, dijital alanlar, karar süreçlerine katılım gibi birçok alanda yapısal eşitsizliklerle karşı karşıyadır. Bu eşitsizliklerin toplumsal temeli toplumlarda kız çocukların varlığının, yapabilirliklerinin ve beklentilerinin görmezden

gelinmesidir. Cinsiyet temelli toplumsal kabullere dayanan tasarım ve politikalar, bu eşitsizlikleri çoğu zaman yeniden üretir.

Kurumlar/kuruluşlar açısından neyi değiştirir?

Kurum ve kuruluşların mekanlarını, hizmetlerini, programlarını ve politikalarını kız çocukları dikkate alarak tasarımlarını, kadın erkek eşitliğini benimsediklerinin bir ifadesidir. Kız çocuklarla birlikte hareket etmek kamu kurumlarından yerel yönetimlere, sivil toplum örgütlerinden özel sektör kuruluşlarına tüm kurumsal yapıların çocukları dışarıda bırakmama, onlar için/onlarla birlikte hareket etme refleksini destekleyen bir çaba olacaktır. Çocukların katılımı, yetişkinlerin de bakış açılarını dönüştürür, onların çocuklara daha saygılı ve eşitlikçi bir yaklaşım benimsemelerine yardımcı olur. Unutulmamalıdır ki çocuk katılımı için alanı açma ve tutma sorumluluğu öncelikle yetişkinlerdedir.

Çocuklar bakımından neyi değiştirir

Bu yaklaşım, yetişkinlerle çocuklar arasındaki iş birliğini güçlendirir ve kız çocukların toplumsal süreçlere aktif katılımını sağlar. Çocuklar, görüşlerinin ve ihtiyaçlarının dikkate alındığı bir ortamda, sadece söz hakkına sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda çevreye duyarlı ve bilinçli bireyler olarak yetişirler ve kendi tasarladıkları, emeklerinin bulunduğu yerlerde katkı sağladıkları alanlarda daha fazla söz sahibi olurlar. Bu süreç, çocukların toplumsal alanlara dair bakış açılarını değiştirir, onlara daha katılımcı bir düşünce yapısı kazandırır. Kız çocuklar, kendi görüşlerinin dikkate alındığı ve daha fazla fırsat bulacakları bir ortamda büyürler. Bu, onların güçlenmelerine ve karar süreçlerinde daha fazla yer almalarına olanak tanır. Zaman içinde, katılım süreçlerine dahil edilmek, kız çocukların kendi hayatlarına dair söz hakkı kazanması yolunda önemli bir adım atılmasına katkı sağlar. Katkı sağladıkları alanları sahiplenmeleri, onların bu alanlara karşı daha fazla özen gösterme ve koruma hissi duymalarını sağlar. Bu da onların sadece katılımcı değil sorumlulukla hareket eden bireyler olarak da yetişmesine yardımcı olur.

Özetle, Kız Çocuk Odaklı Tasarım Yaklaşımını benimsemek:

- Cinsiyet temelli eşitsizliklerini görünür kılar,
- Hizmet ve projelerin gerçek ihtiyaçlara dayanmasını sağlar,
- Daha kapsayıcı, güvenli ve sürdürülebilir çözümler üretir,
- Kurumların veya kuruluşların çocuk hakları ve eşitlik konusundaki sorumluluğunu güçlendirir,
- Bu yaklaşım yalnızca kız çocuklar için değil, tüm toplum için daha adil ve kapsayıcı sistemler oluşturur.

Peki bunu nasıl yapacağım? Nereden başlamalı, nerede bitirmeliyiz?

Kız Çocuk Odaklı Tasarım Yaklaşımı Dijital Rehberinde öncelikli olarak bu dört alanda yaşama geçirilmesi önerilir:

Mekan

Fiziksel mekanların kız çocukların güvenliğini, erişimini ve kullanımını destekleyecek şekilde tasarlanması.

Program

Eğitsel, sosyal, kültürel programların kız çocukların ihtiyaçlarına ve beklentilerine göre kurgulanması ve onların katılımıyla tasarlanması ve uygulanması.

Kurumsal Politikalar

Kurumsal karar alma mekanizmalarının, hakları koruma müdahalelerinin veya ihlal durumunda onarıcı düzenlemelerin kız çocukların özgün ihtiyaçlarını görünür kılması, bunun için kurum içinde gerekli düzenlemelerin yapılması yönünde adımların atılması.

İletişim

Kurum içi veya dışı iletişimde, etkinliklerde, yayınlarda kullanılan dilin veya görsellerin, veri toplama yöntemlerinin kapsayıcı ve güçlendirici olması.

Her bir alanda ve her aşamada anlamlı çocuk katılımının sağlanması; kız çocukların görüşlerini almak, geri bildirim mekanizmaları kurmak ve tüm tasarım sürecinde bu diyalogu sürdürmek elzemdir.

Ne zaman bunu yapmam gerekir? Ne zaman gecikmiş olurum?

Bu yaklaşım için "erken" bir zaman yoktur; her zaman başlamak mümkündür. Kız çocukları etkileyen kararlar alınmış, mekanlar tasarlanmış, programlar uygulanmış ve bunlar yapılırken kız çocukların çalışmaya katılımı sağlanmışsa ve fikirleri alınmışsa, bu yaklaşım gerçek, güçlü ve etkili hale gelebilir. En doğru zaman, yeni bir proje, politika, mekan ya da program planlanırken kız çocuk odaklı düşündürmektir. Uygulama başladıktan sonra yapılan eklemeler ise telafi edici olacaktır.

Ne kadar sürer?

Başlangıç noktası, kurumun mevcut durumunu sorgulamasıdır.

İlk adım genellikle küçük ve pilot uygulamalardır (bir mekân, bir program, bir içerik). Yaklaşım

tek seferlik bir uygulama değil, sürekli öğrenen ve gelişen bir süreçtir.

Bu nedenle net bir "bitiş noktası" yoktur. Süre; kurumun ölçeğine göre değişir:

İlk farkındalık ve analiz: kısa vadeli

Pilot uygulamalar: orta vadeli

Kurumsallaşma: uzun vadeli

Bu yaklaşımı kim hayata geçirecek? Kurum ve kuruluşun X biriminin mi, tamamının mı sorumluluğu? Nasıl bir görev dağılımı yapmalıyız?

Kız Çocuk Odaklı Tasarım Yaklaşımı tek bir birimin veya kişinin sorumluluğu değildir. Kurum veya kuruluşun tamamını ilgilendirir.

Üst yönetim: politik sahiplenme ve kaynak tahsisi

Program ekipleri: içerik ve yöntem geliştirme

Mekan ve teknik ekipleri: fiziksel/dijital tasarım

İletişim birimi: kapsayıcı dil ve temsil

İzleme-değerlendirme: etki takibi ve geribildirim.

En gerçekçi ve verimli yöntem, bir koordinasyon ekibi kurulması ve her birimin kendi alanında sorumluluk almasıdır. Kız çocukların ve ilgili paydaşların bu sürece dahil edilmesi ve anlamlı katılımı ise yaklaşımın temel koşuludur.

SUNA'NIN KIZLARI

www.sunaninkizlari.org

[f /sunaninkizlari](https://www.facebook.com/sunaninkizlari)

[@ /sunaninkizlari](https://www.instagram.com/sunaninkizlari)

[X /sunaninkizlari](https://www.x.com/sunaninkizlari)

[in /sunaninkizlari](https://www.linkedin.com/company/sunaninkizlari)

[▶ Suna'nın Kızları](https://www.youtube.com/channel/UC...)